

№ 4.

Warszawa, dn. 23 stycznia 1932 r.

Ogóln. zbioru № 511.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych—Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak. Przedmieście 5 m. 7, tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

TREŚĆ NUMERU: *Zmiana Ustawy o podatku przemysłowym. — Rozwiązanie umowy o pracę w okresie wypowiedzenia. — Statut organizacyjny Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej. — Z działalności Związku Eksportowego Przemysłu Metalowego Przetwórczego. — Sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego za okres od dnia 1 kwietnia 1930 r. do dnia 31 grudnia 1931 r. — Ubezpieczenia socjalne w Szwajcarii. — Porozumienie francuskie co do ogólnej produkcji stali. — Wiadomości z zagranicy. — Notatki. — Ofiary na rzecz pomocy bezrobotnym. — Ceny. — Patenty.*

ZMIANA USTAWY O PODATKU PRZEMYSŁOWYM.

Od Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów otrzymaliśmy następujący komunikat.

W Dzienniku Ustaw R. P. № 112 pod poz. 881 ogłoszona została ustawa z dn. 19 grudnia 1931 r. w sprawie zmiany ustawy z dn. 25 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. Ustaw № 79 poz. 550, 1925 r.).

Nowela wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1932 roku z wyjątkiem jednego artykułu, mianowicie art. 26, dotyczącego opodatkowania obrotów spółdzielni, który wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1934 r. Nowela obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej, nie wyłączając Województwa Śląskiego.

Ustawa z dnia 19 grudnia 1931 r. wprowadza liczne zmiany w obowiązujących przepisach. W niniejszym okólniku zamierzamy wskazać jedynie na pewne postanowienia, które mają szczególne znaczenie. Postanowienia te przedstawimy według ich kolejności w ustawie:

Zwolnienie eksportu od podatku.

Art. 3 p. 15 ustawy otrzymuje następujące brzmienie:

„Obroty z eksportu węgla i wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów, dokonanego bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem wspólnych biur sprzedaży, oraz transakcje z firmami zagranicznymi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, pod warunkiem udowodnienia tych obrotów prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi; niniejsze zwolnienie dotyczy jedynie podatku przemysłowego od obrotu. W wypadkach wątpliwych władze skarbowe ustalają, czy dany artykuł należy zaliczyć do surowców lub półfabrykatów, albo gotowych wyrobów na zasadzie uprzedniej opinii właściwych izb przemysłowo-handlowych“.

Przepisy dotyczące komisji i pośrednictwa handlowego.

Art. 5 p. 5 ustawy 2, 3 i 4 otrzymują następujące brzmienie:

„Za komisowe w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się działające we własnym imieniu i na rachunek osób trzecich przedsiębiorstwa sprzedaży, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe i udowodnią stosunek komisowy oraz wysokość wynagrodzenia komisowego umową lub korespondencją, w przeciwnym razie winny być traktowane jako działające na rachunek własny.

W wyjątkowych gospodarczo uzasadnionych wypadkach służy Ministrowi Skarbu prawo zwalniania komisantów od obowiązku prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, o ile stosunek komisowy i obrót wynika z prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych komitenta.

Stosunek komisowy nie zachodzi, jeżeli sprzedawca, działając na rachunek osób trzecich, otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast wynagrodzenia, różnicę lub większą część różnicy między ceną istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną ustaloną w umowie na rzecz komitenta.

Przedsiębiorstwa komisowe, działające na rachunek osób nie opłacających podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy, opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego w zależności od charakteru sprzedaży.

Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania do komisowej sprzedaży zboża, dokonywanej na rachunek producentów rolnych.

Za pośrednictwo handlowe w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się działanie przedsiębiorstw i zajęć przemysłowych w imieniu i na rachunek osób trzecich.

Przedsiębiorstwa względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, posiadające towary osób trzecich w konsygnacji i działające w imieniu i na rachunek osób trzecich, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy od sprzedaży powyższych towarów opłacają podatek od pełnego obrotu w zależności od charakteru sprzedaży.

Inkasowanie należności za towar przez przedsiębiorstwa względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, nie stanowi przeszkody do ustalania podatku od obrotu w myśl art. 5 p. 5 ustawy.

Określenie wysokości prowizji w formie skali ruchomej, prowadzenie handlu jednocześnie na rachunek własny i cudzy

nie stanowią przeszkody do ustalania podatku od obrotu w myśl art. 5 p. 5 ustawy.

Przepisy ust. 4 i 7 niniejszego artykułu nie dotyczą przedsiębiorstw komisowych i zajęć pośrednictwa handlowego, o ile przedmiotem ich obrotu są surowce lub półfabrykaty niezbędne dla rozwoju rolnictwa lub przemysłu krajowego. Wykaz takich towarów ustala Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych“.

Przepisy dotyczące wyłączenia z podstawy podatku przemysłowego niektórych pozycji.

Ust. 3 art. 5 otrzymuje następujące brzmienie:

„Nie dolicza się do obrotu przedsiębiorstw przemysłowych wszelkich *podatków konsumcyjnych, pobieranych od towarów produkowanych przez te przedsiębiorstwa*. Również nie dolicza się do obrotu podatku od widowisk i podatku hotelowego (Ust. 4 lit. b art. 7 i art. 18 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r.; Dz. U. R. P. № 94, poz. 747), opłat od kart do gry (art. 10 ustawy z dnia 18 marca 1931 r.; Dz. U. R. P. № 27, poz. 171) oraz wszelkich innych podatków, które mogą obciążyć obrót“.

Ust. ostatni art. 5 otrzymuje następujące brzmienie:

„Wyłącza się z podstaw opodatkowania *po udowodnieniu prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi koszty przewozu i ubezpieczenia towaru, wyłożone za nabywcę, zwroty towarów, bonifikacje i skonta oraz odsetki prolongacyjne przy transakcjach kredytowych*“.

Stopa podatkowa.

Od 1 stycznia 1932 r. wchodzi w życie nowe stopy podatku od obrotu. Stopy te ulegają dalszym zmianom w latach 1933, 1934, 1935, 1936 i 1937. Ogólną zasadą jest obniżenie stopy podatkowej. Ograniczamy się do wskazania nowych stóp na okres roku 1932, opuszczając stopy podatku dla handlu.

W roku 1932 stawka podatku od obrotu będzie wynosiła:

5) 4% od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego oraz pośredników handlowych (kat. II b) zajęć przemysłowych, część III lit. D. zał. do art. 23);

6) 1% od obrotów, wymienionych w p. 2 art. 5 osiągniętych przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, z wyjątkiem zysków brutto z operacji obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznymi tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi;

7) 1% od obrotów przedsiębiorstw budowlanych (art. 5 p. 7) oraz samoistnych przedsiębiorstw robót (art. 5 p. 4), uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych, pod warunkiem prowadzenia przez odnośne przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych;

8) 1% od obrotów, określonych w p. 7 art. 5, a osiągniętych przez młyny oraz olejarnie, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

9) 1% od obrotów, wymienionych w p. 7 art. 5 a osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy, jak i nie opłacającym tego podatku w myśl niniejszej ustawy, z wyjątkiem artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa przemysłowego, tudzież remonty, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu:

11) 1,5% od obrotów przedsiębiorstw ekspedycyjnych i przewozowych (art. 5 p. 5)“.

Zwracamy uwagę, że nowela zmienia dotychczasowe postanowienia dotyczące obrotu przedsiębiorstw przemysłowych artykułami, *które nabywane są przez przedsiębiorstwa przemysłowe do dalszego przerobu, względnie zużycia*. Nowe te postanowienia specjalnie podkreśliliśmy powyżej, drukując je kursywą.

Terminy płatności zaliczek.

Ust. 2 art. 56, dotyczący terminów wpłaty zaliczek kwartalnych (odnosi się to oczywiście, do przedsiębiorstw, nieobowiązanych do płacenia zaliczek miesięcznych) otrzymuje następujące brzmienie:

„Inni płatnicy winni wpłacić do kasy skarbowej zaliczkę na podatek w wysokości co najmniej 1/5 kwoty podatku, wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy, w następujących terminach: *do 15 lipca za I kwartał*, do 15 września — za II kwartał, do 15 listopada — za III kwartał oraz do 15 marca — za IV kwartał. Płatnicy ci jednak mogą wpłacać tę zaliczkę także w terminach miesięcznych w wysokości 1/15 części podatku, wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy“.

Egzekucja zaliczek.

Według nowego ustępu ostatniego art. 56 kwoty zaliczek, niewpłacone w terminach, uważa się za zaległości podatkowe, podlegające przymusowemu ściąganiu.

Stosownie do dotychczasowych przepisów egzekucja zaliczek była niedopuszczalna. Jediną konsekwencją było pobieranie kar za zwłokę.

Scalenie podatku.

Nowela wprowadza następujący przepis:

„Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia od poszczególnych towarów scalonego podatku przemysłowego od wszelkiego rodzaju obrotów (art. 5). Podatek ten będzie pobierany jednorazowo za późniejsze fazy obrotów. Rozporządzenie Ministra Skarbu wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych, określi zgodnie ze stawkami, przewidzianymi w niniejszej ustawie, wysokość scalonego podatku przemysłowego, przepisy wymiarowe, poborowe, terminy płatności scalonego podatku, władze powołane do wymiaru i poboru podatku, osoby obowiązane do płacenia podatku, oraz odpowiedzialność za podatek; przyczem w razie poboru tego podatku na granicy lub przez władze celne stawki podatku scalonego muszą być przeliczone na jednostkę wagi lub od sztuki“.

Określenie pojęcia prawidłowych ksiąg handlowych.

Wprowadza się do ustawy następujący przepis:

„Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych ustali w rozporządzeniu:

1. bliższe określenie pojęcia prawidłowych ksiąg handlowych w rozumieniu niniejszej ustawy oraz zasady w przedmiocie ich prowadzenia, badania i oceny.

2. kategorie lub rodzaje mniejszych przedsiębiorstw i zasady uproszczonej księgowości, posiadającej moc dowodową, przewidzianą w niniejszym artykule, i której prowadzenie przez tych podatników będzie uzasadniało zwolnienie od podatku lub stosowanie stawek, przewidzianych dla prowadzących prawidłowo księgi handlowe“.

Obowiązek udzielania ustnych informacji, dotyczących podstaw wymiaru podatku.

Ustęp 2 art. 80 otrzymuje następujące brzmienie:

„Przed upływem terminu, wyznaczonego do wniesienia odwołania, względnie skargi do sądu, niezależnie od rozesłania nakazów płatniczych, władze podatkowe I instancji są obowiązane do udzielania zgłaszającym się płatnikom lub ich pełnomocnikom *ustnych informacji*, dotyczących podstaw wymiaru oraz kwot ustalonych obrotów i przypadającego do uiszczenia podatku“.

Rozszerzenie uprawnień Ministra Skarbu do udzielania ulg.

Ustęp 1 art. 94 otrzymuje następujące brzmienie:

„W gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących na szczególne uwzględnienie wypadkach Ministrowi Skarbu przysługuje prawo całkowitego lub częściowego *zwalniania od podatku*, odraczania i rozkładania na raty, jako też częściowego lub całkowitego umarzenia zaległych kwot podatku oraz kar pieniężnych, tudzież odsetek za odroczenie i kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych, jak również darowania skutków niedotrzymania wszelkich przewidzianych w niniejszej ustawie terminów. O ile chodzi o stosowanie powyższego przepisu do zarządzeń o charakterze ogólnym, zarządzenia te wydaje Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu“.

Podatek od obrotu z firmami gdańskimi.

Art. 94 ustęp 3 punkt 7 według aktualnego brzmienia, zawiera następujące postanowienie: Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a odnośnie produktów wiejskich w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa oraz Ministrem Przemysłu i Handlu w wypadkach stwierdzonej potrzeby gospodarczej służy prawo

„7) częściowego lub całkowitego zwalniania od podatku obrotów firm krajowych, osiągniętych z transakcyj, zawartych z firmami, posiadającymi swą siedzibę na terenie W. M. Gdańska“.

Wprowadzenie podatku wyrównawczego.

Do ustawy po art. 123 wprowadza się nowy artykuł następującej treści:

„Od fabrykatów i półfabrykatów wyprodukowanych przez przedsiębiorstwa nie opłacające podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy, a przeznaczonych do dalszej sprzedaży, przeróbki lub użytku własnego na obszarze obowiązywania tejże ustawy, z wyjątkiem artykułów w kraju niewyrobionych, będzie pobierany jednorazowo podatek wyrównawczy. Do podatku tego nie mogą być pobierane żadne dodatkowe opłaty lub obciążenia na rzecz Państwa i związków publiczno-prawnych.

Do uiszczenia powyższego podatku obowiązany jest odbiorca towaru lub jego nabywca bez względu na to, czy podlega podatkowi przemysłowemu w myśl niniejszej ustawy.

Towary wyprodukowane przez krajowe gospodarstwa i przedsiębiorstwa wymienione w art. 2 i 3 niniejszej ustawy, wolne są od podatku określonego w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Podatek będzie obliczany od zryczałtowanej wartości fabrykatów i półfabrykatów, ustalonej z przeliczeniem na wagę lub od sztuki.

Rozporządzenie Ministra Skarbu wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, ustala:

a) listy fabrykatów i półfabrykatów, które podlegać będą podatkowi wyrównawczemu, przy czym listy te nie mogą być zmieniane częściej aniżeli po 6 miesiącach i winny być ogłaszane co najmniej na trzy miesiące przed wejściem ich w życie;

b) wysokość należności z tytułu podatku wyrównawczego od poszczególnych towarów umieszczonych na liście, obliczona od zryczałtowanej wartości tych towarów z przeliczeniem na jednostkę wagi lub od sztuki i z uwzględnieniem w ustaleniu wysokości podatku ilości faz obrotu, przez jakieby dany towar oraz jego części składowe przeszły, gdyby towar był wyprodukowany przez przedsiębiorstwa opłacające podatek przemysłowy w myśl niniejszej ustawy;

c) przepisy wymiarowe, poborowe, terminy płatności podatku oraz władze, powołane do wymiaru i poboru podatku;

d) odpowiedzialność za podatek;

e) sposób zwrotu podatku w eksporcie i reeksporcie.

Pobór podatku wyrównawczego od poszczególnych towarów wchodzi w życie równocześnie z wprowadzeniem od tychże towarów, wyprodukowanych na obszarze obowiązywania niniejszej ustawy scalonego podatku przemysłowego od obrotu, który będzie pobierany jednorazowo za wszystkie późniejsze fazy obrotów.

Towary, od których opłacony zostanie podatek wyrównawczy lub scalony podatek obrotowy, wolne będą od podatku przemysłowego od obrotu“.

ROZWIĄZANIE UMOWY O PRACĘ W OKRESIE WYMÓWIENIA.

W dniu 25 lutego 1931 roku Izba Pierwsza Sądu Najwyższego wydała następujące orzeczenie:

„Przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych nie zawierają zakazu bezwłocznego rozwiązania umowy przez pracodawcę w okresie trzymiesięcznego wymówienia, w razie gdy pracownik spełnił w tym czasie czyn, uprawniający do zwolnienia go bez wymówienia, lub też gdy czyn wspomniany został wówczas właśnie ujawniony; w tym więc przypadku postanowienia art. 32 rozporządzenia mają zupełne zastosowanie“.

(Sygn. akt I C. 1845/30 r.).

STATUT ORGANIZACYJNY MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ.

W numerze 5 „Monitora Polskiego“ z dnia 8 stycznia r. b. została ogłoszona uchwała Rady Ministrów z dnia 4 grudnia 1931 r. w sprawie statutu organizacyjnego Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Ministerstwo składa się z trzech departamentów: 1) Pracy, 2) Ubezpieczeń Społecznych i 3) Opieki Społecznej, oraz z samodzielnego Wydziału Prezydyjnego i Biura Personalnego. Nadto Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej podlega Główny Inspektorat Pracy i Urząd Emigracyjny oraz do dnia 1 kwietnia 1932 r. Główny Urząd Ubezpieczeń.

Departament Pracy składa się z trzech wydziałów: 1) Organizacji i Ochrony Pracy, 2) Pośrednictwa Pracy i Spraw Bezrobocia, oraz 3) Rozjemstwa i Ruchu Zawodowego.

Departament Ubezpieczeń Społecznych składa się z czterech wydziałów: 1) Matematyczno-Finansowego, 2) Ubezpieczeń Robotników, 3) Ubezpieczeń na wypadek choroby, oraz 4) Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych i Samodzielnie Zarobkujących. Nadto w skład Departamentu wchodzi inspektorzy ubezpie-

czeń społecznych, podlegli bezpośrednio dyrektorowi Departamentu.

Departament Opieki Społecznej składa się z czterech wydziałów: 1) Organizacji i Spraw ogólnych Opieki Społecznej, 2) Opieki nad Dziećmi i Młodzieżą, 3) Opieki nad Dorosłymi, oraz 4) Spraw Inwalidów Wojennych. Nadto w skład Departamentu wchodzi inspektorzy opieki społecznej, podlegli bezpośrednio dyrektorowi Departamentu.

Wydział Prezydjalny składa się z dwóch oddziałów: 1) Ogólnego i 2) Budżetowo-Rachunkowego. Nadto w skład Wydziału Prezydjalnego wchodzi Sekretarjat Ministra oraz Radca Prawny, którego zakres czynności i zależność służbową ustala wewnętrzne zarządzenie Ministra.

Naczelnik Wydziału Prezydjalnego posiada uprawnień dyrektora Departamentu, a kierownicy oddziałów — uprawnień naczelników wydziałów.

Statuty Głównego Inspektoratu Pracy i Urzędu Emigracyjnego określają osobne przepisy.

Uchwała powyższa weszła w życie z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim“.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWÓRCZEGO.

Na zasadzie rozporządzeń ministerjalnych o zwrocie cła, Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego wystawił w mies. grudniu 1931 roku zaświadczenia eksportowe na wywóz zagranicę następujących wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego:

	<i>Waga w kg.</i>	<i>Wartość w zł.</i>
1. Odlewy żeliwne		
a) rury żeliwne	47 290	22 300
b) odlewy budowlane	22 330	23 900
c) odlewy ogrzewalnicze	—	—
d) naczynia żeliwne surowe i emaljowane	552	500
e) żelazka do prasowania	2 340	2 000
	<hr/>	<hr/>
	72 512	48 700
2. Maszyny i narzędzia rolnicze	7 369	5 959
3. Blacha pokryta cynkiem	—	—
4. Wyroby koflarskie i konstrukcje żelazne	—	—
5. Wyroby z blachy	—	—
6. Naczynia blaszane emaljowane	81 215	134 166
7. Drut żelazny	—	—
8. Gwoździe	—	—
9. Wyroby żelazne i stalowe		
a) śruby	—	—
b) podkówkł	968	1 133
c) materiał do nawierzchni kolejowej	245 200	113 745
9 A. Butle stalowe	—	—
9 B. Rury kompensacyjne	6 787	62 450
9 C. Wyroby ze stali szlachetnej	102	1 027
10. Hacele	—	—
11. Maszyny włókiennicze	133 228	352 011
Ogółem w mies. grudniu wywieziono	547 381	719 191

STATYSTYKA URLOPÓW.

„Statystyka Pracy“, wydawnictwo Głównego Urzędu Statystycznego, podaje bardzo interesujące liczby dotyczące urlopów robotniczych. Poniżej przytaczamy dane z zakresu przemysłu metalowego, zaznaczając, że obliczeniami objęte są tylko większe zakłady pracy (poczynając od 20 zatrudnionych).

	<i>Ogólny stan zatrudnienia (liczba robotn.)</i>	<i>Liczba robotników korzystających z ustawowych urlopów przeciętnie tygodniowo w każdym miesiącu</i>	
		<i>liczba bezwzględna</i>	<i>liczba względna na 1000 robotn.</i>
1930 rok			
styczeń	82 921	424	5,2
luty	79 931	653	8,4
marzec	79 879	967	12,8
kwiecień	78 416	1 873	25,4
maj	74 121	1 517	21,9
czerwiec	74 749	2 651	39,0
lipiec	73 881	3 531	53,5
sierpień	74 808	2 217	32,0
wrzesień	76 955	1 271	17,0
październik	75 234	859	12,1
listopad	70 659	473	7,0
grudzień	62 263	564	8,8
1931 rok			
styczeń	61 988	614	10,6
luty	59 689	436	7,8
marzec	58 608	462	8,2
kwiecień	58 035	735	13,4
maj	58 125	1 408	26,0
czerwiec	58 480	1 721	31,3

Niestety, tak zestawione przez Główny Urząd Statystyczny dane o urlopach nie posiadają dostatecznej przejrzystości. Podane są bowiem tylko liczby robotników, którzy z powodu urlopu byli w ciągu tygodnia nieobecni przy pracy. Nie daje to ścisłej odpowiedzi na pytanie ilu robotników w ciągu roku było na urlopie, a tem mniej, jaka część urlopowanych odbywała urlopy krótsze t. j. 8-dniowe, jaka natomiast — dłuższe, 15-dniowe.

Jeszcze ważniejszą rzeczą byłoby wykazanie stosunku ilości robotnikogodzin spędzonych na urlopach, do ilości robotnikogodzin pracujących. W tej sprawie podajemy niżej kilka uwag z ostatnio ogłoszonej pracy Inż. J. Przedpeńskiego p. t. „Eksport węgla wobec spadku waluty w Anglii“. Mówią one wprawdzie o znaczeniu urlopów tylko dla przemysłu węglowego, ale dziś są słuszne niemal dla wszystkich gałęzi polskiego przemysłu. W obecnych warunkach powstaje wręcz absurdalna sytuacja: robotnicy pracujący od dłuższego czasu po 20 dni w miesiącu, a więc odpoczywający przymusowo po 10 dni, korzystają, dzięki ustawie o urlopach, z dodatkowego przymusowego odpoczynku 8 lub 15-dniowego, zaś warsztaty pracy muszą za czas ten płacić; obciąża to dotkliwie koszty produkcji, gdyż stosunek sum. wypłaconych za czas nieprzepracowany skutkiem urlopów do sum wypłaconych za czas przepracowany, wzrasta niepomniernie.

Ustawodawstwo polskie przewiduje urlopy największe na całym świecie. Wprawdzie w niektórych krajach, jak Niemcy i Czechosłowacja, istnieją również płatne urlopy, jednak w niewspółmiernie mniejszej skali niż w Polsce. Ustawa urlopową u naszych najpoważniejszych konkurentów w eksporcie węgla, w Anglii, nie istnieje zupełnie, nie jest ona również znaną we Francji, Belgii i t. d.

Na terenie zagł. Dąbrowsko-Krakowskiego roczne obciążenie produkcji węgla z tytułu urlopów wynosi około 3 milj. złotych. Przy pomocy tej sumy możnaby wyeksportować, nawet przy obecnym niskim kursie funta, dodatkowo 600 000 tonn węgla, co odpowiada 460 000 przepracowanym dniówkom robotniczym, względnie dodatkowemu zatrudnieniu w ciągu całego roku 2 130 robotników. Skasowanie więc tej osobliwości nie narusza w niczem absolutnie warunków bytowania robotników, zato daje możliwość obniżenia kosztów produkcji, a więc i zwiększenia stanu zatrudnienia.

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO KOMITETU NORMA-
LIZACYJNEGO ZA OKRES OD DNIA 1 KWIETNIA
1930 R. DO DNIA 31 GRUDNIA 1931 R.**

Istniejący od 1924 r. przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów, Polski Komitet Normalizacyjny, którego zadaniem jest normalizacja surowców i wyrobów przemysłowych oraz ustalanie jednolitych warunków technicznych dostaw tych surowców i wyrobów, odbył w dniu 27 października 1931 roku swe doroczne plenarne posiedzenie sprawozdawcze, na którym zatwierdzono sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego za okres od dn. 1. IV. 1930 r. do dn. 31. III. 1931 r. i uchwalono 149 nowych norm.

Praca P. K. N. jest ześrodkowana w 21 następujących Komisjach:

Komisja Ogólna	Komisja Mechaniczna Przemysłu
• Meljoracyjna	• Naftowego
• Budowlana	• Lotnicza
• Rurociągową	• Techniki Warsztatowej
• Technologi Chemicznej	• Maszyn
• Sortymentów Węgla	• Samochodowa
• Skór	• Kół i Wozów
• Części Maszyn	• Kociołowa
• Hutnicza № 1 normalizacji żelaza i stali	• Włókiennicza
• Hutnicza № 2 normalizacji metali z wyłączeniem żelaza i stali	• Pożarnicza
	• Urządzeń Technicznych Zdrowotnych
	• Szpitalnictwa

Przy Komisjach czynne są podkomisje i sekcje.

W pracach Komisji fachowych brało udział około 500 osób.

Przy formowaniu komisji i sekcji, opracowujących normy, jest przestrzegana zasada, by wytwórcy, odbiorcy i rzeczoznawcy byli reprezentowani w możliwie jednakowej ilości.

Budżet P. K. N. wynosi zł 274 125,76, na co składają się dotacje rządowe i wpływy ze źródeł społecznych i przemysłowych.

Do dnia 1. IV. 1931 r. P. K. N. opracował i ogłosił drukiem następujące ilości norm:

z dziedziny Ogólnej . . .	34	z dziedziny Techniki War-	
• " Budownictwa . . .	42	• " sztatowej . . .	211
• " Technologi		• " Maszyn . . .	1
• " Chemicznej . . .	5	• " Samochodów . . .	6
• " Części Maszyn	56	• " Hutnictwa . . .	3
		• " Kociołów . . .	1

W okresie sprawozdawczym opracowano 160 projektów; w opracowaniu znajduje się około 450 projektów.

Przy opracowywaniu norm P. K. N. znajduje się w ścisłym kontakcie z odpowiednimi Komitetami wszystkich Państw świata za pośrednictwem Międzynarodowego Związku Normalizacyjnego (International Standards Association), wobec czego część norm wydanych przez P. K. N. o charakterze ogólnym jest uzgodniona z innymi państwami.

Polska bierze udział w następujących Komisjach Międzynarodowego Związku Normalizacyjnego (ISA):

Rozwartości kluczy	Wysokości wałów maszyn
System metryczny. Gwinty. Śruby i nakrętki	Końce wałów
Pasowanie	Sprzęgła
Rurociągi. Łączniki	Kliny
Formaty papieru	Stal
Nity	Średnice normalne
	Części samochodowe

Klasyfikacja. Wykazy norm. Stan prac. Tabl. przeliczeń	Maszyny rolnicze
Kreślenie Techniczne	Sita
Ciśnienia próbne przy odbiorze nowych kotłów parowych	Zeliwo i staliwo
Rury kanalizacyjne	Węgiel
	Wiertła i narzędzia.

Polsce zostały przydzielone sekretariaty Komisji ISA normalizacji sit i węgla.

W okresie sprawozdawczym odbyły się następujące konferencje międzynarodowe, w których uczestniczyli delegaci P. K. N.

1) w maju 1930 r. w Paryżu, ogólne zebranie ISA i sprawy komisji fachowych, na które byli delegowani prof. A. Rogiński i prof. J. Pfanhauser.

2) we wrześniu 1930 r. w Wiedniu w sprawach komisji fachowych oraz konferencja kierowników Komitetów Narodowych. Brali udział prof. A. Rogiński i inż. W. Łobanowski.

3) w styczniu 1931 r. w Berlinie w sprawach Komisji Samochodowej, brali udział prof. A. Rogiński, prof. K. Taylor i inż. B. Jordan.

UBEZPIECZENIA SOCJALNE W SZWAJCARJI.

Wydawnictwo „L'Usine Belge“ w numerze 402 z roku ubiegłego zamieściło ciekawe uwagi, dotyczące ostatniego referendum w sprawach ubezpieczeń społecznych w Szwajcarii. Podajemy te uwagi w streszczeniu.

Niejednokrotnie już naród szwajcarski składał do wody swego rozumnego postępowania w sprawach ważnych, ostatnio zaś jego dojrzałość polityczna znów była poddana próbie w drażliwej sprawie socjalnej.

Przed niedawnym czasem Izby federalne przyjął przedstawiony im do zatwierdzenia przez rząd szwajcarski projekt nowej ustawy, wprowadzającej przymusowe ubezpieczenia społeczne. Na skutek inicjatywy prywatnej naród szwajcarski przeciwstawił się powyższej ustawie i w powszechnym referendum potępił ją znaczną większością głosów.

Tak więc próba wypadła dodatnio. Naród szwajcarski, pomimo że rozumie doniosłość powyższej sprawy w dobie obecnej, kiedy potrzeba przyjsia z pomocą starcom, chorym, ubogim i ofiarom bezrobocia jest aż nadto widoczna, wystąpił jednak przeciw ustawie, mającej pozory wielkiej słuszności. Uczynił to nie ze względu na istotę ubezpieczenia, lecz ze względu na sposób wprowadzenia go w życie. Referendum dało odpowiedź na pytanie: jaką metodę ubezpieczenia należy zastosować? Czy tę, która pobudza inicjatywę prywatną, czy też tę, która zachęca lekko-myślnych i nieprzezornych do rachowania na Opatrzność Państwową.

Opierając się na doświadczeniu Niemiec, gdzie system ubezpieczeń przymusowych, stosowany od lat dwudziestu, pociągnął za sobą kolosalne wydatki i przyczynił się w wielkiej mierze do trudności finansowych, przeżywanych obecnie przez Niemcy, inicjatorzy referendum szwajcarskiego wezwali naród do odparcia pokusy zwodniczych korzyści, płynących z tego z ubezpieczeń przymusowych.

Przeprowadzona kampanja była tem ciekawsza, że socjaliści wywarli wielki nacisk na ludność w celu osiągnięcia zwycięstwa. Jednakże ogół zwykłych obywateli, głosujący przeciw ustawie, wykazał więcej przywiązania do wolności i więcej przezorności wobec ryzykownego eksperymentu, aniżeli ministrowie i posłowie. W rezultacie ustawa została odrzucona znaczną

większością 170 200 głosów na 844 000 głosujących (336 900 głosów za ustawą i 507 100 przeciw).

Przeciwnicy ustawy byli sami zaskoczeni swoim zwycięstwem, którego się nie spodziewali, albowiem akcja rządu była bardzo usilnie prowadzona. W większej części kraju pisma odmawiały zamieszczania artykułów krytykujących ustawę; podczas zebrań publicznych mówcom z obozu przeciwnego ustawie odmawiano głosu. Całe zastępy prelegentów objeżdżały kraj, wygłaszając odczyty, mające na celu zobrazowanie korzyści nowej ustawy. Ten wielki wysiłek rządu spotkał się z niespodziewanym oporem obywateli.

W Szwajcarii niemieckiej zwycięstwo było tem większe, że przeciwników ustawy nie dopuszczano do przedstawienia swych argumentów. Znaczna część kantonów, które były uważane przez rząd za pewne, okazały się wszystkie przeciwne ustawie. Szwajcaria francuska wykazała olbrzymią przewagę głosów przeciwnych.

Przyczyny zwycięstwa są różne. Przedewszystkiem w Szwajcarii, jak zresztą w wielu krajach w dobie obecnej, daje się zauważyć zbawienna reakcja przeciw wszelkim próbom socjalizacji. Szwajcarzy dobrze się orientują w tem, dokąd demagogja socjalistyczna zaprowadziła Anglię.

Nie będąc w zasadzie przeciwnymi ubezpieczeniom socjalnym, czego najlepszym dowodem jest fakt, że sami wprowadzili je do swego ustawodawstwa, Szwajcarzy przeciwstawili się formie tych ubezpieczeń, narzucanej przez rząd.

Nowa ustawa przewidywała: konieczny obowiązek ubezpieczenia, z przymusowym udziałem osób, które go nie potrzebują, w tem także urzędników, opłacających już składki ubezpieczeniowe z innego tytułu; rozszerzenie tego prawa na cudzoziemców, którzy wykazą się pewnym czasem pobytu; obowiązek gmin i kantonów płacenia składek za ubezpieczonego, który ich nie zapłaci. Poza tem przewidywano nałożenie na każdą osobę, zamieszkującą terytorjum szwajcarskie, w wieku od lat dziewiętnastu do sześćdziesięciu pięciu, składki rocznej w wysokości 18 franków dla mężczyzn i 12 franków dla kobiet.

Oprócz wyżej wymienionych składek ustawa przewidywała składkę roczną w wysokości 15 franków od wszystkich pracodawców, zatrudniających pracowników umysłowych, robotników, służbę domową—służących, służące. Nowy podatek od alkoholu, tytoniu i papierosów miał przynieść dochód 42—60 milionów franków rocznie. Wszystko razem miało dać rocznie sumę około 180 milionów franków, którą pochłonięłyby ubezpieczenia socjalne. W ciągu 15 lat okresu przejściowego wyniosłoby to sumę 1½ miljarda franków (czyli w przeliczeniu na polską walutę—2 580 000 000 złotych).

Szwajcarzy zrozumieli, że nie wolno było wymagać od kraju tego wielkiego wysiłku, aby otrzymać nikłe rezultaty. Tak więc zdali oni dobrze jeszcze jeden egzamin z mądrego przewidywania, zdrowego rozsądku i cnoty obywatelskiej.

J. L.

POROZUMIENIE FRANCUSKIE CO DO OGÓLNEJ PRODUKCJI STALI.

W życiu francuskiego hutnictwa zdarzył się wypadek, który góruje obecnie nad wszystkimi innymi kwestjami metalurgicznymi: jest to *porozumienie francuskie w sprawie ogólnej produkcji stali* (l'Entente Française sur la Production Générale de l'Acier), któ-

rego duszą jest p. Humbert de Wendel. Ogólna konwencja została podpisana w dniu 30 grudnia 1931 r., jednocząc bez żadnych zastrzeżeń wszystkich producentów stali; dwa tylko towarzystwa nie mogły wydelegować swych przedstawicieli, jest jednak rzeczą pewną, że nie omieszkają one przystąpić do konwencji.

Porozumienie to jest zdarzeniem o wielkiej doniosłości, gdyż jest to pierwsza umowa tego rodzaju, która mogła dojść do skutku bezwzględnie tylko pod naciskiem ostrego i długiego kryzysu, jaki panuje w hutnictwie. Francuskie czasopismo „L'Usine“ pisze na ten temat: „Zbyt często nasi właściciele hut stawali się o korzyści dla swych własnych fabryk i swej wytwórczości, zapominając, że ten osobisty interes był dla nich pośrednio szkodliwy, hamując i paraliżując często całokształt sytuacji na rynku. Biura sprzedaży, z trudem utworzone, już od dłuższego czasu pracowały w ciężkich warunkach, mając egzystencję zagrożoną, a klientela ich, zdając sobie sprawę ze słabości tych organizacji, traktowała je nieufnie, obawiając się ich upadku“.

Porozumienie w sprawie ogólnej wytwórczości stali wniesie przeto *stabilizację*, której wyglądają od długiego już czasu zarówno producenci, jak i konsumenci.

Zasadą tego porozumienia jest skontyngentowanie produkcji stali i wyznaczenie kwot dla każdej huty. Kwota stali każdego producenta francuskiego zostanie bezapelacyjnie określona przez trzech arbitrów. Podstawą do określenia tych kwot będzie produkcja w latach 1929 i 1930, zarówno co do kwoty stali, jak i co do kwot poszczególnych kategorii wyrobów. Arbitrowie mogą zmienić kwoty, wynikające z liczb produkcji w tych dwóch latach i przystosować je do obecnej konsumpcji. Ponieważ nie istnieje już żadna przeszkoda do odnowienia dawnych i utworzenia nowych Biur Sprzedaży, przeto postanowiono, że Biura Sprzedaży już istniejące mają być do 1 kwietnia odnowione na trzy lata, zaś nowe biura sprzedaży i porozumienia mają być utworzone do d. 31 grudnia 1932 r. Jest to rzecz bardzo ważna dla niektórych produktów, jak np. blach cienkich, bednarki i żelaza płaskiego, do sprzedaży których, w myśl umowy, utworzone będą wspólne biura sprzedaży.

Producenci zobowiązują się nie podejmować do końca roku 1934 fabrykacji wyrobów, obecnie zsynchronizowanych, o ile nie wyrabiali ich do czasu utworzenia konwencji, to jest do dnia 30 grudnia 1931 r.

Jednocześnie powzięto decyzję, że w razie gdyby ustalone kwoty z każdej kategorii wyrobów okazały się niewystarczające do sprzedaży całej ilości stali, może być przyznana dla hut dodatkowa kwota w formie półproduktów, które nawet będą mogły być dostarczane innym producentom stali. Dodatkowa ta kwota będzie zawsze określana przez trzech arbitrów.

Hutom z Zagłębia Saary, które również przystąpiły do porozumienia, przyznano prowizorycznie tonaż 500 000 tonn. Kwota ta może ulec zmianie, a szczegóły co do tego będą później ustalone.

W razie gdyby producenci czuli się pokrzywdzeni w swych interesach podstawowych, to będą mieli możność przeciwdziałania tylko w ten jedyny sposób, że do trzech istniejących już arbitrów dodadzą dwóch nowych, wybranych jednogłosem.

Takie są, wykazane pobieżnie, główne wytyczne konwencji. Dotyczy ona obecnie narazie tylko produ-

centów stali. Jednak, w myśl zapowiedzi, porozumienie zajmie się również i przetwórcami.

Ważne te postanowienia przychodzą w samą porę i napewno poprawią nastroje i zwiększą zaufanie klienteli, pozostającej dotychczas w niepewności cen rynkowych i obawiającej się czynić poważniejsze zamówienia.

Porozumienie producentów stali jest poważnym krokiem w uporządkowaniu sytuacji na zachodnio-europejskim rynku żelaza. Poprzedzone ono zostało wznowieniem Syndykatu Drułu Walcowanego (wałcówki) na przeciąg 5 lat we Francji i na terenie międzynarodowym, gdzie objęło Belgię, Luksemburg i Niemcy oraz utworzeniem Biura Sprzedaży Żelaza Handlowego (Comptoir des laminés marchands), które zostało utworzone na 3 lata z zaleceniem stworzenia dodatkowego biura dla sprzedaży bednarki w terminie 3 miesięcy.

Również Biuro Sprzedaży Półfabrykatów (bloków blumingowych i knypli) ma być zorganizowane dla przeciwdziałania cenom praktykowanym obecnie w okresie wolnej konkurencji. Należy przypuszczać, że akcja ta rozciągnięta zostanie na rynek angielski, gdyż przetwórcy angielscy zgodzili się na przyznanie producentom kontynentalnym pewnego kontyngentu, korzystającego ze zniżonej opłaty celnej.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Podjęcie pracy przez fabrykę „Escher, Wyss et Co”. W № 49 „Przemysłu Metalowego” z r. ub. podałyśmy wiadomość o trudnościach płatniczych najstarszej szwajcarskiej fabryki maszyn Escher, Wyss et Co. A. G. Fabryka ta uzyskała odroczenie wypłat do marca 1932 roku. Aby umożliwić pracę fabryki, utworzone zostało specjalne towarzystwo pomocnicze pod firmą Escher, Wyss Maschinenfabrik A. G., Zürich. Kapitał akcyjny utworzonego towarzystwa wynosi 100 000 franków szwajcarskich, z tem, że będzie on podwyższony do 3 milionów franków.

Jednak do tej pory praca fabryki nie została podjęta, gdyż nowoutworzone towarzystwo zastrzegło się, że obejmie prowadzenie w swoim czasie produkcji fabryki pod warunkiem, że posiadacze obligacji 6% pożyczki, zaciągniętej przez firmę Escher, Wyss et Co, zgodzą się na dobrowolne obniżenie oprocentowania swoich kapitałów na 2%. Pożyczka ta wynosi sumę 10 milionów franków, a do większości, potrzebnej do redukcji oprocentowania, brak jeszcze zgody właścicieli obligacji na sumę 1,43 milj. franków. Oczywiście pewnym jest, że w najbliższym czasie będzie osiągnięte porozumienie i fabryka przystąpi do pracy.

Zniżka płac w Wielkiej Brytanji. Niezależnie od spadku funta sterlinga prowadzona jest w Anglii akcja obniżek zarobków robotniczych.

Ostatnio podpisana została umowa z Związkiem robotników portowych, na mocy której zarobki robotników obniżone zostały o 7%. Minimalna stawka zarobku dziennego obniżona została z 12 szylingów do 11 szylingów i 2 pensów.

Jako rzecz szczególnie zmienną podkreślić trzeba, że pertraktacje o niżkę płac robotników portowych prowadzone były od maja 1931 r. i że zostały one przerwane w październiku na skutek spadku waluty angielskiej. Jednak wkrótce podjęto je ponownie i, jak widać, doprowadzono do pomyślnego rezultatu.

Produkcja przemysłowa Litwy Kowieńskiej. Według litewskich danych statystycznych wartość produkcji wszystkich litewskich zakładów przemysłowych, zatrudniających ponad 5 robotników, wyniosła w 1931 roku 300 milionów litów*). Wartość produkcji poszczególnych przemysłów przedstawia się kolejno jak następuje (w milionach litów):

przemysł celulozowy	30
„ fornierowy i meblowy	27
„ mięsny	22
„ włókienniczy	16
„ skórny	15
„ elektryczny	12
„ tytoniowy	11
„ metalowy	9
„ browarniany	8,5
„ galanteryjny	7
„ maszynowy	6

Łączna wartość produkcji przemysłu metalowo-maszynowego i elektrycznego wyniosła w 1931 roku 27 milionów litów.

NOTATKI.

Kto zalega ze składkami socjalnemi? Łódzki tygodnik „Prawda” zamieścił w № 3 z r. b. pod tytułem „Ciężary socjalne a instytucje socjalne” następujące uwagi:

Zarzuca się sferom gospodarczym, że walczą ze zdobyciami socjalnemi klasy robotniczej i w tym celu niezgodnie z rzeczywistością przedstawiają ciężary socjalne, jako niemożliwe do zniesienia i zabójcze dla egzystencji przedsiębiorstw. Obrońcy zdobyczy socjalnych twierdzą bowiem, że ciężary socjalne nie są bynajmniej nadmierne i przy „dobrej woli” łatwo i bezboleśnie można je znieść.

Jak kłamliwe i złośliwe są te twierdzenia, świadczy w sposób drastyczny fakt następujący:

Warszawski Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, instytucja socjalna reprezentująca jedną z najszkodliwszych dla życia gospodarczego i zdrowia moralnego społeczeństwa zdobyczy socjalnych, komunikuje, że pretensje jego z tytułu zalegających składek wynoszą w chwili obecnej 17 milionów złotych.

Kto zalega ze składkami? Oto lista:

Samorządy	5 500 000 zł
Szkoły	3 820 000 „
Kasy Chorych	2 500 000 „
Roľnictwo	2 300 000 „
Teatry	880 000 „
Razem	15 000 000 zł

Pozostają dwa miliony, z którymi zalega rzekomo przemysł i handel. Co do przemysłu, to zaległości jego są minimalne i zapewne wogóle ich niema, gdyż to, co w przemyśle nazywa się zaległością, jest w rzeczywistości pretensją urojoną, powstałą stąd, że Zakład ubezpieczeń pracowników umysłowych ubezpiecza sobie bezprawnie i samowolnie ludzi, którzy jako pracownicy fizyczni w przemyśle ubezpieczeniu nie podlegają. Przemysł oczywiście odmawia płacenia składek za pracowników, których zakład samowolnie pasował na pracowników „umysłowych” i skarży odnośne decyzje Zakładu.

A więc przemysł spełnia swoje obowiązki i płaci składki, chociaż załamuje się pod tym ciężarem. A jednocześnie spełnia swój obowiązek wobec narodu i woła głośno, że zdobycze so-

*) 1 lit = $\frac{1}{10}$ dolara = 89 groszy.

cialne są szkodliwe, że narzucone zostały nam złośliwie przez socjalizm, wrogo dla naszego państwa nastrojony i czyhający na jego zgubę.

A tymczasem patentowani obrońcy zdobywszy socjalnych, różni prezydenci miast, socjaliści, szefowie instytucji socjalnych, drą się w niebogłosy, że zdobywszy socjalnych trzeba bronić, ale składek nie są w stanie płacić? Jak to nazwać?

OFIARY NA RZECZ POMOCY BEZROBOTNYM.

W dalszym ciągu podajemy wykaz firm, należących do P. Z. P. M., które składają ofiary na rzecz pomocy bezrobotnym.

„*Pocisk*” Zakłady Amunicyjne — robotnicy fabryki w Rembertowie zł 789,75 oraz zł 1 000,— od firmy;

Wacław Czajkowski i S-ka — urzędnicy zł 30,55 miesięcznie; od firmy miesięcznie zł 30,55;

Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce — za miesiąc gruzień roku ubiegłego zł 4 731,83.

POSZUKIWANIE PRACY.

Dyplomowany inżynier wydziału mechanicznego Politechniki Gdańskiej, ze znajomością buchalterji bankowej i korespondencji polsko-niemieckiej, poszukuje pracy, jako technik lub korespondent. Bliższych informacji udzieli Administracja „Przemysłu Metalowego”.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 22. I. 1932 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminiun	—	Miedź standard	1215
Antymon	—	Ołów miękki	459
Cyna standard	4319	Nikiel	—
Cynk hutniczy	442	Rtęć	—
Miedź elektrolityczna	1434	Srebro za 1 kg	79

Ceny metali w Warszawie.

Dom handlowy A. Gepner notował w ostatnim tygodniu następujące ceny metali:

Cyna Banka w blokach za kg	zł 5,80
Ołów hutniczy	0,85
Cynk hutniczy	0,90
Antymon	1,30
Aluminiun hutnicze	3,60
Błacha miedziana	3,10—3,50
Błacha mosiężna	2,70—3,80
Błacha cynkowa	1,24
Nikiel w kostkach	8,—

Cena odlewów żeliwnych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żeliwnych surowych dla Warszawy wynosi od dnia 25. V. 29. od 0,78 zł do 1,61 zł za 1 kg. loco fabryka.

Ceny odlewów glinowych.

Warszawskie odlewnie notują ceny surowych odlewów glinowych (aluminjowych) od 9 do 14 złotych za kilogram.

Ceny wyrobów ogniotrwałych.

Związek Fabryk Wyrobów Szmatowych i Ogniotrwałych notuje następujące ceny z ważnością od dn. 10 września 1930 r. aż do odwołania. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. franco wagon stacja załadowania.

Cegła ogniotrwała zwyyczajna	zł 8,80	Cegła kotłowa normalna	zł 20,50
Cegła kopolakowa normalna	„ 14,30	Cegła kotłowa fasonowa	„ 23,—
Cegła kopolakowa fasonowa	„ 15,40	Zaprawa	„ 8,—
			i „ 10,50

Cena żelaza handlowego.

Syndykat Polskich Hut Żelaznych notuje od d. 1. V. 1928 cenę zasadniczą żelaza handlowego za 1 t. franco wagon stacja Chebzie — 350 złotych + 2%.

Ceny rur żeliwnych.

Biuro Sprzedaży Rur Zjedn. Odlewni „Ruropol” w Warszawie ul. Nowy Świat 35 notuje następujące ceny w złotych za 100 kg., obowiązujące do odwołania:

Rury wodociągowe (stojąco lane) zł. 59.—
+ dopłata rozmiarowa

Fasony zależnie od typu i rozmiaru o zł. 13 do 25 drożej za 100 kg.

Ceny powyższe należy rozumieć franco wagon stacja załadowania przy pełnowagonowych zamówieniach.

Cena blachy cynkowej.

Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach notuje następujące ceny blachy cynkowej:

I. Dla hurtowników przy kupnie na własny rachunek i do sprzedaży w drodze komisowej:

przy kupnie 30 t. naraz zł. 104,15 za 100 kg

przy kupnie mniej niż 30 t.

od 5 t. zł. 106,30 za 100 kg

II. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej — odsprzedawcom:

zł. 110,65 za 100 kg

III. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych ze składu konsumentom:

zł. 115,— za 100 kg

Parytet: st. kol. Chebzie.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia Warszawska notuje od d. 1. I. 1932. następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 1 kg. franco stacja Warszawa.

Błacha żelazna ocynkowana gatunku najwyższego:

711×1 422×0,45 mm. 1 zł. 15 gr.

711×1 422×0,50 mm. 1 „ 10 „

1 000×2 000×0,50 mm. 1 „ 12 „

Blachy 2-go gatunku o 6% tańsze.

Ceny bez zobowiązania.

Patenty udzielone przez Urząd Patentowy.

13280. *New Process Soap Limited*. Urządzenie do kształtowania mydła.
13451. *Walther & Cie. Aktiengesellschaft i Max Birkner*. Palenisko z rusztem ruchomym.
13336. *Langer Fuel Saving Corporation of America*. Palenisko o ruszcie płaskim.
13448. *Gas- und Teer G. m. b. H.* Ogrzewacz regeneracyjny.
13454. *Gas- und Teer G. m. b. H.* Sposób wytwarzania gazu wodnego oraz odpowiednie urządzenie.
13455. *Franz Hadwiger*. Sposób wytwarzania gazu z mialu węglowego i urządzenie służące do przeprowadzania tego sposobu.
13261. *Bamag-Meguini Aktiengesellschaft*. Sposób i urządzenie do wytwarzania gazu wodnego z zastosowaniem kotła ogrzewanego odlocinami.
13271. *Bamag-Meguini Aktiengesellschaft*. Samoczynne urządzenie przełączające do rozrządu narządów zamykających w okresowo pracujących wytwornicach pary.
13462. *Otto Reiner*. Urządzenie rozrządcze do generatorów.
13445. *Kai Petersen*. Ruszt obrotowy.
13446. *Rolfs Kohlen-Oxyd-Verbrenner G. m. b. H.* Próg ogniska z kanałami, służącymi do doprowadzania podgrzanego powietrza dodatkowego.
13350. *Société Anonyme de Fumisterie Industrielle*. Palenisko o sklepieniu podwieszonym.
13466. *Babcock & Wilcox, Limited*. Ściana paleniskowa, składająca się z opłomek i cegieł ogniotrwałych.
13439. *Babcock & Wilcox, Limited*. Rozdzielnik do pyłu węglowego z dwoma lub więcej przewodami, doprowadzającymi oddzielne strumienie mieszanki paliwowej do palników.
13463. *Babcock & Wilcox, Limited*. Palnik na paliwo w postaci pyłu.
13286. *Friedrich Branz G. m. b. H.* Bijak wieńcowy.
13337. *Compagnie Internationale pour la Fabrication des Essences et Pétroles*. Sposób i urządzenie do oczyszczania w procesie ciągłym gazów przy odgazowywaniu paliwa węglowego.